

יב א מיי' פ"א מהלכות זיאת
מקדש הל' ז:

רבינו חננאל

ולמה לא היה המן יורד להן
פעם אחת בשנה, ואסיקנא
מפני שיהו מכונזין לבם
לשבייהם שבשמים בכל יום.
שמי שיהיה לו כמה בנים היה
דוגא דאמר אני לא ירד המן
למחר הרי אני וכו' ומתין
ברעב, ונמצא תמיד מכזיב
לכו לשמים. דבר אחר מפני
משוי הדרך. במבול כתוב
ואורוכות השמים נפתחו,
וכתיב חמש עשרה אמה
למלעלה בברו המים. וגמרי

[illegible]

(א) היינו קרא דוהיתה לכם לחוקת עולם בעשור לחודש דכתיב צפ' אחרי מות וגירסת רבינו היא המחוורת מכל הגירסאות שנמצאו כאן.

תום' ישנים

דנין איש מאיש. והא דכתיב
משה איש האלהים אין דנין
אלא מאיש קתמא.
מאתן ועשרים וחד לוגא.
שהיא מדה קטנה (שכלה)
ו[שפלה] הכמוז צמורה.

תתק"ס שעות, וכיון דנתתק"ס
ג' פרסאות לח' ארצות [יותר
זה לפי חשבון זה. הני חמשה
לשנתון שבות, והכל צעי כנגד

נָךְ לְמַעַן תִּלְמַד לִירְאָה אֶת
כּו

הני חמשה עניין כנגד מי. תימה לי להכא קאמר סתמא דהש"ס דחמשה הויין וצקמוין פריך סתמא דהש"ס ואין שיתא מתן וי"ל דהא דקאמר הכא הני ה' עניין כנגד מי לאו סתמא דהש"ס קאמר לה אלא מילתיה דרב סקדא היא הכל ויהי' הוי' ויונה איכא דברא תרבי תני מילתא (ד' דה"פ) (P.)

והמביעיה ליה וכמה א"ר יחזק קב
ובארבע אמות ובתר הכי פריך אי
דרכך נפילה אפילו טובא נמי כו' וא"כ
מאי קמביעיה ליה מעיקרא וכמה
לימא דרך נפילה ואפילו טובא אלא
רבי יחזק הוא דקאמר וכמה וכה"ג
יש לפרש בפרק לא יחפור (ב"ב דף
כג:) גבי וכמה א"ר ייבא כמלא
רחצ חלוץ :

ובעשור אך בעשור שבת שבתון
ושבת שבתון והיתה
אֲבָם. כך היא הגירסא ברוב ספרים
 ודבר תימה היא מאד דלא מיימי להו
 כקדש קדש כחזנים שבתה אלא
 לגמרי מלמטה למעלה קא מיימי להו
 ובעשור שבת שבתון ואלך בעשור
 שבת שבתון שבת שבתון ואל הכהנים
 ושבת שבתון והיתה לכם שבתות ומוֹת
 אֲלֵהֶם שבתות לכם כחצי שבת ואל
 דלהכי מיימי ובעשור שבת שבתון
 דמיימי נפקא לן לעיל (דף עד:)
 פירוש דעיינו דלאמר לעיל יכול
 יש שבת שבתון ואלך בעשור שבת שבתון
 מלאכה לא תעשו והיינו ההוא קרא
 דבעשור דחצי שבת ועתה את
 נפשותיהם כל מלאכה לא תעשו
 וכיון דחצי שבתון קא מיימי לכולהו
 מלמטה למעלה ויש ספרים שגורסין
 שבת שבתון ואלך בעשור ובעשור
 והיתה לכם שבת שבתון ואלך
 אדם יכול ליתן טעם:

דברי חמשה הוו ואנן שירתא תנן.
 מימא לי דבקרלא נמי כמיבי
 שיתא תרי בחדרי מות ושלש בחדור
 אל הכהנים וחד צפינאם ונ"ל דכי כל
 הנפש אשר לא תעונה לא קא חשיב דלא
 קחשיב אלא ציוויין תענו ועינתם אבל
 האי דלא ציווי הוא לא קא חשיב:
 גמר

דבובות יש בדלת ארבע ארבע
גבוה ששים אמה תניא איסי
ל מלכי מזרח ומערב שנאמר
אני דורש מלכין מלכין ונניחם ונחם

יומין הכא חדא שעתא התם
ר: אסור באכילה: הני חמשה
שבת שבתון ¹⁰ושבת שבתון
ש לקיש מנין ¹¹לשתייה שהיא
תירוש חמרא הוא וקרי ליה
מיא דסילקא אכסיגרון מיא
נאזה נפשך בבקר ובצאן ביינ
יה על ידי אניגרון שכר כתב
דבש וחלב ונכנס למקדש
חייב

מִן־מֶלֶךְ, אֲמַרְךָ, שֶׁהִי מַחֲזֶה יִשְׂרָאֵל בְּפִרְסָאוֹת וּבִמְיֻסֵּי אֲרוֹצוֹת, אִי־כֹפֵל לְכָל אֶחָד מִן הַשְּׁעוֹת (כַּמְהֵלֶךְ) [לְמַחְזֵה] (מִ"ח) [מַהֵס] יֵשׁ מְהֵלֶךְ " פִּרְסָאוֹת וְזֶה יוֹתֵר מִן־הַמַּדְרִיכֵן וְכֵן מִשְׁמַע נִמֵּי מַדְלֵעִיל מִסְמָךְ לְכוֹלְהוּ אֶקְרָא מִי, מִשְׁמַע שֶׁאֵין לָהּ עֵיקָר מִן הַתּוֹרָה.

שָׁם מֵעַשָׂר דִּגְגָן תִּירֹשָׁךְ וַיִּצְהָרְךָ וּבְכֹרֶת בְּקָרְךָ וְצֹאן
שָׁם לִפְנֵי יי אֱלֹהֶיךָ וּשְׂמַחַת אֶתָּה וּבֵיתְךָ: דְּבָרִים י

הַנִּי חֲמֹשֶׁה עֲנִיִּין בְּנֵד
דִּה־שׁ דַּחֲמֶשֶׁה הַיִּין ו
תַּנּוּ וִי"ל דִּה־ דַּקָּאֵר הַכֹּא הַס
קָאֵר לֵה אֵלֹא מִילְתִּיָּה דִּרַב

ונגד כל ישראל כתיב
קח לך את יהושע בן
ואימא משה דכתיב
דנין איש מאיש ואין
לו תלמידיו את רבי
לא ירד להם לישראל
מזל להם אמשול לכם
למלך בשר ודם שיש
ותיו פעם אחת בשנה
ביו אלא פעם אחת
ותיו בכל יום והיה
אף ישראל מי שיש
ם היה דואג ואומר
ונמצאו כולן מתים
נים את לבם לאביהן
שהיו אוכלין אותו
מפני משאוי הדרך
דרכי ישמעאל וזקנים
המזן והיה רבי אלעזר
נענה רבי אלעזר
להן לישראל היה
לו רבי טרפון מודעי
דברים ומביא עלינו
דורש ³ חמש עשרה
מים ויכסו ההרים וכי
מק ⁴ (חמש עשרה
בהרים וכי מיא שורי
כי סגיא אלא ⁵) נבקעו
עד ראשו מיא בהרי
אמה מלמעלה גברו
רובה ⁶ מדה טובה או
מדה טובה ⁷ ממדת
הוא אומר ⁸ וארובות
טובה הוא אומר
תי שמים פתח וימטר
שממים נתן למו ⁹ כמה
מז שירד להם לישראל

ולא עד שרואין אותו
כ"י ש"מ כסא דדוד לע
לא דמיא התם בארבע
מודעי פתיחה פתיחה ג
בעשור⁷ ובעשור⁸ ואך בעשור
לל אכילה היא דאמר
הגנך תירושך ויצהרך
בה בר שמואל⁹ אניגר
תתה הכסף בכל אשר
ודילמא הכא נמי דאם
דבילה קעילית ושתה

אם בן נפיש אהו מפי. שהיה גובהו יות
שעות נפל לכל העולם כולו כמידת ס' אמה
[מס' אמות], שהעולם שש מאות שנה וכל
ענייניו בנגד מי ב'ו'. לעיל במסנה פירשת

אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר לְשֹׁכֵן שְׁמוֹ
יִשְׁכַּר וּבָכַל אֲשֶׁר תִּשְׁאַלְךָ נַפְשְׁךָ וְאָכַל

זהו יְהוֹשֻעַ. שְׁעָלָה עִם מֹשֶׁה עַד תַּחֲמוֹמֵי הָהָר שְׁנֹאמֶר (שְׁמוֹת כד) וַיִּיקָם מֹשֶׁה וַיְהוֹשֻעַ מִשְׁרָתוֹ וַיַּעַל מִשָּׁה אֶל הָרִי⁽¹⁾ כִּינִי וְהִמָּחִין לוֹ יְהוֹשֻעַ עִם כָּל מִי יוֹם שְׁנֹאמֶר וַיִּשְׁמַע יְהוֹשֻעַ אֶת קוֹל הָעַם דְּבָרָה לְחַלְמָתוֹ שֶׁלָּה הִיָּה דַּמְתָּהּ וְשֶׁם הִיא יוֹרֵד לוֹ מִן כְּנָגָד כָּל יִשְׂרָאֵל: עַד

זה יהושע שירד לו מן
הכא איש וכתב התם
נזן איש אשר רוח ב'
2 והאיש משה ענו מאז
דנין איש מוהאיש ש'
שמעון בן יוחי מפני שד'
מן פעם אחת בשנה א'
משל למה הדבר דרומ'
לו בן אחד פסק לו מזו'
ולא היה מקביל פני'
בשנה עמד ופסק מזו'
מקביל פני אביו כל יו'
לו ארבעה וחמשה ב'
שמוא לא ירד מן למח'
ברעב נמצאו כולן מכ'
שבשמים דבר אחר
כשהוא חם דבר אחר
6 וכבר היה רבי טרפו'

יושבין ועוסקין בפרשן
 המודעי יושב ביניה
 המודעי ואמר מן שיי
 גבוה ששים אמה אמה
 עד מתי אתה⁶ ממנכב
 אמר לו רבי מקרא או
 אמה מלמעלה גברו ד
 חמש עשרה אמה ב
 בשפלה חמש עשרה
 שורי קיימי ועוד תיבה
 כל מעינות תהום רבה
 מורי והדר חמש עשר
 המים⁷ וכי אי זה מדה
 מרת פורענות הוי אומ
 פורענות במדת פורענו
 השמים נפתחו בחד
 יצו שחקים ממעל לו
 עליהם מן לאכול ודגן
 הרי באז שמונה ונמצא

בן יהודה אומר מן שירד להם לישראל היה מתגבר ו
 "תערוך לפני שלחן נגד צוררי"¹⁰ [וגו' כוסי רוייה] אמר
 ר' יוחנן ב"ר חנניאל כוסי רוייה בגימטריא הכי הוי האי
 לכ"ע הכא לישראל לחודיה ונפיש להו טפי ^(ד) ר' אלעזר
 ענויין כנגד מי אמר רב חסדא כנגד ה' ענויין שבתורו
¹¹ והיתה לכם הני חמשה הוו ואנן שיתא תנן ^(ד) שתיה ב
 בכלל אכילה שנאמר ¹² ואכלת לפני ה' אלהיך מעשר
 ואכלת ממאי ודילמא דאכליה על ידי אניגרון דאמר
 דכולהו שלקי אלא אמר רב אחא בר יעקב מהכא ¹³
 ובושכר שכר ^(ה) שתיה הוא וקרייה רחמנא ואכלת ממא
 מידי דמשכר ודילמא דבילה קעילית ^(ו) דתניא ¹⁴ אכ

ינתן תחום רחב וארבת השמים נפתחו: בראשית ו' יא. 5. ויצו שחקים ממעל ודלת שמים
לפני שלחן נגד חריר דשנת שמעון ראש בוסר ריה: ההלים כג ה. 7. ובקשור לחדש
לכם ועינים את נפשיכם כל מלאכה לא תעשו: מכורב לו ז. 8. אך בקשור לחדש
מקד קדש יזה: ליהב עינים את נפשיכם אשה לוי יורק כג ח. 9. שבת
משחיית בתשעה לחדש מערב עד ערב ששבת ששבת: ויורק כג י. 10. שבת

^a וְיִכַּם וְכָל מְלֹאכָה לֹא תַעֲשׂוּ הָאוֶזְרָח וְהָגֵר בְּתוֹכְכֶם; וַיֻּקְרָא ט' כט ^b 12. וְאַכְלֵיתָ לְפָנָי
^c יִהְיוּ פֶל הַיָּמִים: דְּבָרִים יד כג ^d 13. ונתתה הכסף בכל אשר תאונה נפשך בבקר ובצאן ובבין

[illegible]

הגהות הב"ח

(ח) גם' ועוד חזיה הוי סגי
אלא מעיקרא כתיב ונקטו
כל מעינות: (ב) שם הו' אומר
מדת טובה מרובה ממדת
פועלות: (ג) שם ודגן שמים
מן לנו ורתבא כמה ארורות:
(ד) שם ונפיש להו טפי אלא
ר'א המודעי: (ה) שם וזיין
ובשכר שכר ויין שמה הוא
וקרייה: (ו) רש"י ד"ה זה
ישוע וכו' אל האלהים
והמתין:

מוסף רע"י

וּדְלִילָמָא דַּאכִּילָהּ עַל יַדִּי
אֲנִיגְרִיזָא. סָאֵף מִן מַחֲלָה,
כְּמִתְּנָה בְּתוֹפְסָתָהּ דְּרִשִּׁי
הִבְיָא לְפָנֵי אֲנִיגְרִין
אֲסִיפְרִין וְעֵלִינן מִפְּלִינן
שְׁתּוּקִים וְרֵעִילֵנָה לֹחַם לְמוֹרֵן
כְּמִתְּנָה בְּתוֹפְסָתָהּ דְּרִשִּׁי אִלּוּ
מִרְמֹמֵי מִן לְמוֹרֵן אֲנִיגְרִין
(אֲסִיפְרִין) (בְּרַבּוּת שֶׁם).
מִיֵּא דְּסִדְרִיקָא. מַשְׁבִּיל שֶׁן
מִרְדִּין (שֶׁם) מִיֵּא שְׁלֵקֵן בִּזָּן
מִרְדִּין (בְּרַבּוּת שֶׁם). דְּרִיבִּרֹה
שְׁלֵקֵי. שְׁלֵקוֹת שֶׁן אִירֵק
(שְׁטוּטוֹת שֶׁם) לֹחַם מִיֵּי יֵד
שְׁלֵק (בְּרַבּוּת שֶׁם). מִיֵּיִד
מַשְׁבֵּר. לְמוֹרֵם דִּיק שְׁמִירָה
(בְּרַבּוּת שֶׁם). וְדִלְמָא
דְּבִילָה קְעִילִית. דְּלִמָּא
שֶׁן יִרְכֵּק וְאֵל לֹחִין אִילָף
דְּנִילָה קְעִילִית אֲחִירָה שֶׁן
מַשְׁבֵּר. קְעִילִית עַל שֶׁם
מִקּוֹמֵה (שֶׁם). אֲבִיל דְּבִילָה
קְעִילִית. אֲבִילֵהּ חֲלוּמוֹ
מִקּוֹס וּמַשְׁבֵּר כִּיֵּן (בְּרַבּוּת
שֶׁם). דְּבִשׁ. מִיֵּיִד גְּלַזִּין
שֶׁן יִרְכֵּק שְׁלֵקֵן בִּיזָּה (בְּרַבּוּת
שֶׁם).

תורה אור השלם

1. וַיֹּאמֶר יי אֵל מִשָּׁה
קח לך אֶת יְהוֹשֻׁעַ
בן נון אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ
בו וְסוֹכֵמֶת אֶת יֶדְךָ
עָלָיו: כַּמְדָּבָר כֹּז יֵה
2. וְהָיִשׁ מִשָּׁה עֲזִיו מֵאֵד
מִמֶּלֶךְ הָאֲדָם אִשֶּׁר עַל פִּי
הָאֲדָמָה: כַּמְדָּבָר יֵה גִי
3. חֲמֵשׁ הָיִשׁ אֲמָה
לִמְלַעְלָה גִרֵּי הָעָם וְיִכְסֶה
הָרָהִיִם: בְּרֹאשִׁית ז כ
4. בְּשֵׁנֶת שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה
לָחִי נח בַּחֲדָשׁ הַשְּׁנִי
שִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם

לְחֹדֶשׁ בָּיּוֹם הַזֶּה נִבְקְעוּ כָּל מִ
פֶּתַח: תְּהִלִּים עַח כֵּג 6. תַּעֲ
הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה
הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה
שְׁבֹתוֹן הוּא לָכֵם וְעֲנִיתֶם אֶת

בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ תַּעֲנֶנּוּ אֶת נַפְשׁוֹ